

Witte de With

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 536.840**

Gevraagd subsidiebedrag: € 866.768

Over de instelling

Stichting Witte de With, Center for Contemporary Art (hierna: Witte de With) is een internationaal georiënteerde presentatie-instelling, gevestigd in Rotterdam. Het is haar missie om publiek 'op een plezierige en verrijkende manier' te betrekken bij de meest recente ontwikkelingen in de hedendaagse kunst en theorie. Collectief leren vormt de basis van het beleid voor 2021 – 2024. 'Care', in de zin van zorgzaamheid en toewijding, is benoemd als kern.

Witte de With, die in 2020 dertig jaar bestaat, profileert zich als een voorloper in de Nederlandse en Rotterdamse kunstwereld, die met baanbrekende tentoonstellingen het culturele debat aanzwengelt. De instelling organiseert jaarlijks zes grote exposities, geflankeerd door educatieve programma's, publicaties, archiefprojecten en een multidisciplinaire live programmering in de weekenden. Ook ondersteunt Witte de With onderzoek en verleent ze opdrachten voor nieuwe kunstwerken. Op 1 januari 2018 is er een nieuwe directeur aangetreden.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.30 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Witte de With, Center for Contemporary Art een subsidiebedrag toe te kennen van € 536.840, mits zij:

- een nieuw, concreter activiteitenplan met bijpassende begroting indient. Hieruit blijkt minstens een programma-idee voor de eerstkomende jaren.

De raad heeft de extra aangevraagde, geormerkte, gelden voor verbreding van het publieksbereik niet beoordeeld.

Witte de With is een presentatie-instelling van nationaal en internationaal belang. Ze is van oudsher een trendsetter als het gaat om het lanceren van innovatieve, internationaal gerenommeerde jonge buitenlandse kunstenaars in Nederland en heeft die onderscheidende positie ook de afgelopen jaren weer bewezen. Met 'care' heeft Witte de With een interessant uitgangspunt te pakken voor de komende jaren. De programma-uitwerking echter is onvoldoende.

Het educatie- en participatieaanbod van Witte de With is onverminderd sterk. Het publieksbereik is groot, de komende jaren wordt matig ingezet op groei.

Naar het oordeel van de raad worden de codes redelijk toegepast, maar zou de instelling gebaat zijn bij het formuleren van heldere doelstellingen in het bijzonder voor de toepassing van de Code Diversiteit en Inclusie en de Governance Code Cultuur. De meerkosten van het doorvoeren van *fair pay*, onderdeel van de Fair Practice Code, zijn opgenomen in de begroting voor 2021 – 2024.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De afgelopen jaren heeft Witte de With bewezen dat ze in Nederland nog altijd een onderscheidende presentatie-instelling van nationaal en internationaal belang is. Ze richt zich vooral op (vrij) jonge buitenlandse kunstenaars die elders al wel, maar in Nederland nog geen naam hebben gemaakt. De raad vindt de exposities die de afgelopen paar jaar zijn gerealiseerd inhoudelijk sterk. Ook de open, naar buiten gerichte benadering van Witte de With oogst bijval. De zaal aan de straatkant (MELLY) wordt ingezet voor live publieksprogramma's en is gratis toegankelijk gemaakt. Ook is er een curator voor de publieksprogrammering aangesteld. Met de keuze voor onderzoeksmatige kunstenaars als Cecilia Vicuña en Rossella Biscotti bood Witte de With zicht op een kunstpraktijk van internationaal niveau die nog onvoldoende aan bod komt in Nederland.

In de aanvraag heeft Witte de With onvoldoende beschreven wat haar kracht is. Hiermee doet zij de realiteit tekort. In een nogal wijdlopijg verhaal zet ze haar centrale thema 'care' uiteen. De instelling wil zich met toewijding verbinden 'aan elkaar, aan de ander, aan de omgeving, aan de samenleving, aan kunstenaars, aan de kunstpraktijk' en kiest daarmee voor 'langdurige verbintenissen', 'geëngageerde partnerschappen' en 'duurzame praktijken'. De raad vindt 'care' een interessant uitgangspunt, dat in deze tijd bij meerdere instellingen opduikt. Echter, een concrete programma-uitwerking, met kunstenaarsnamen of thematieken, ontbreekt. De plannen voor de toekomst blijven abstract; de zes jaarlijkse (thema- en solo)tentoonstellingen worden onvoldoende toegelicht. Ook de beoogde internationale samenwerkingen, onder meer met MoMa PS1 in New York, zijn niet of zeer schetsmatig beschreven.

Ondanks deze kritiek heeft de raad er vertrouwen in dat Witte de With het hoge niveau van de afgelopen jaren vast zal houden. Haar staat van dienst is sterk. De 'care'-strategie maakt nieuwsgierig en biedt artistiek gezien veel mogelijkheden.

Vernieuwing

De werkwijze van Witte de With, met directeuren die voor maximaal zes jaar een mandaat krijgen, blijft vernieuwend. De instelling confronteert zichzelf zodoende regelmatig met andere inzichten en andere netwerken. Dat werkt doorgaans verfrissend, zo ook bij de laatste directiewissel in 2018. Er zijn weinig instellingen die deze risicovolle, auteursgerichte manier van werken aan kunnen. Daarnaast is Witte de With een trendsetter als het gaat om het lanceren van innovatieve buitenlandse kunstenaars in Nederland en geeft ze regelmatig opdrachten voor nieuw werk.

In 2018 is Witte de With begonnen met een werk-leer *fellowship*-programma, waarmee zij de eigen organisatie continu wil voorzien van andere perspectieven. De raad vindt dit een interessante gedachte. De *fellows* mogen meedenken over het beleid, verzorgen als gastprogrammeur onder meer de live evenementen en spannen zich in om nieuwe, meer inclusieve samenwerkingsverbanden en publieksgroepen aan te trekken.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Witte de With neemt eerlijke beloning voldoende serieus. De meerkosten van *fair pay* zijn opgenomen in de begroting voor de periode 2021 – 2024. De instelling volgt de Museum cao, de ‘Richtlijn functie- en loonebouw voor presentatie-instellingen’ en de ‘Richtlijn kunstenaarshonoraria’. Voor talentontwikkeling van medewerkers wordt, conform de Museum cao, 1 procent van de jaarlijkse totale loonsom gereserveerd. Uit de aanvraag blijkt niet of er afspraken zijn inzake pensioenen, opslagen voor zzp’ers en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.

De financiële gezondheid van Witte de With kan naar het oordeel van de raad beter. Op alle financiële indicatoren voldoet Witte de With goed, maar het verdienvermogen is niet optimaal. In 2018 viel de additionele financiering volgens de instelling tegen, omdat door de directiewisseling begin 2018 pas relatief laat met fondsenwerving kon worden gestart. Witte de With geeft aan dat 2018 in financiële zin geen representatief jaar was en dat ze haar normbegroting voor de periode 2021 – 2024 heeft gebaseerd op de begrotingen van 2019 en 2020. De normbegroting is fors omvangrijker dan de realisatie in 2018. Er wordt uitgegaan van hogere subsidie-inkomsten en hogere eigen inkomsten. Hoe de toename in eigen inkomsten gaat worden gerealiseerd, wordt niet uitgewerkt. Witte de With schrijft dat zij gaat aanvragen bij ‘diverse fondsen’. De raad vindt dit onvoldoende, zeker gezien de tegenvallende additionele financiering in de afgelopen jaren. Hij verwacht een uitgewerkte strategie voor de toekomst, ook omdat Witte de With in de nieuwe beleidsperiode te maken krijgt met twee belangrijke opvolgingen. Het mandaat van de huidige directeur loopt tot 1 januari 2024,

de adjunct-directeur, die sinds de oprichting is verbonden aan de instelling, gaat in augustus met pensioen.

Extra gelden publieksbereik

Voor de periode 2021 – 2024 doet Witte de With een beroep op de extra gelden die de minister beschikbaar stelt voor twee presentatie-instellingen die zich specifiek richten op verbreding van hun publieksbereik. Dit bedrag is opgenomen in de begroting, maar de besteding ervan wordt noch in het activiteitenplan, noch in de toelichting op de begroting toegelicht.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Witte de With heeft al jaren een veelzijdig educatie-aanbod voor scholen en een groot onderwijsnetwerk. Ook wordt er voor programma's samengewerkt met instellingen als Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam ('Proeftuin-initiatief') en met de collega-instellingen TENT en MAMA ('100% Hedendaags'). Met het eigen werk-leerprogramma laat Witte de With sinds 2018 jongeren betaald meewerken in de organisatie. MELLY is de plek voor het doorlopende publieksprogramma.

De raad heeft vertrouwen in de toekomstplannen op het terrein van educatie en participatie. Witte de With gaat op de ingeslagen weg voort en ontplooit ook enkele nieuwe initiatieven. Er wordt (met diverse partners) meer aanbod voor het mbo ontwikkeld en er komt een nieuw transdisciplinair platform voor hoger onderwijs, 'School of Edges', dat vooral de verbinding tussen kunst en samenleving opzoekt. Het werk-leerprogramma wordt nu ook toegankelijk voor senioren.

Kritischer is de raad over de publieksbenadering. De instelling benadert educatie en participatie vanuit het concept 'collectief leren'. Dat is een prikkelend concept, mits de leervraag van het publiek ook daadwerkelijk aanbod komt en serieus wordt genomen. Het is de raad niet duidelijk hoever de instelling hierin gaat. In het verlengde hiervan vindt de raad de communicatie – en dan vooral de ontoegankelijke tentoonstellingsteksten – niet goed passen bij het streven van Witte de With veel verschillende doelgroepen te bereiken.

De publiekscijfers van Witte de With zijn al jaren hoog; in 2018 werden bijna 36.000 tentoonstellingsbezoekers geteld. Met een groei van 4.000 tentoonstellingsbezoekers in 2024 en een paar honderd (schoolgebonden) educatiedeelnemers extra in 2021 vindt de raad de ambities voor het publieksbereik summier.

Geografische spreiding

In Rotterdam (meer dan in de regio) speelt Witte de With volgens de raad een belangrijke rol. Met haar aanbod onderscheidt ze zich van collega's als TENT, MAMA en Museum Boymans Van Beuningen. In de straat zorgt ze voor levendigheid door maandelijks een programma (Kunstblock) te maken met partners in de straat. Witte de With gaat steeds meer samenwerkingen aan; met culturele organisaties en ook met scholen en maatschappelijke instellingen.

Toepassing Fair Practice Code

De raad vindt dat Witte de With redelijk tot goed omgaat met de Fair Practice Code en heeft er vertrouwen in dat ze code serieus verder wil implementeren (zie 'Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering'). De instelling speelt een rol in de sociale dialoog: ze is lid van De Zaak Nu en aangesloten bij de arbeidsmarktagenda. Uit de aanvraag blijkt niet of de vele partners van Witte de With, op lokaal, landelijk en internationaal niveau, de Fair Practice Code onderschrijven.

Toepassing Governance Code Cultuur

Witte de With geeft voldoende invulling aan de Governance Code Cultuur. Ze past alle principes toe en heeft de juiste expertises in haar raad van toezicht, onder wie twee kunstenaars. Reflectie op de code en eventuele verbeterpunten ontbreken echter.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

Uit de aanvraag blijkt dat de Code Diversiteit en Inclusie leeft bij Witte de With, maar dat het proces van implementatie nog niet is voltooid. Er worden kleine stappen en voornemens geformuleerd, bijvoorbeeld bij de werving van personeel, waarbij meer belang wordt gehecht aan bewezen ervaring met het betrekken van gemeenschappen dan aan professionele expertise in de kunstgeschiedenis. Over de gehele linie ontbreekt het echter aan concrete doelstellingen.

De raad merkt op dat Witte de With na een openbare discussie eind 2017 besloot tot een naamsverandering, die een (geleidelijke) uitkomst zou zijn van een institutionele transformatie, met 'collectief leren' als onmiskenbaar onderdeel. De naamsverandering is nog niet gerealiseerd, en de raad meent dat Witte de With, indien de instelling de naamsveranderingskwestie wil inzetten als lopend onderzoek, er goed aan doet dat duidelijker kenbaar te maken.